

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
Н.С. Акімова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ПУБЛІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ

Інтегрована звітність на сьогодні є основним вектором розвитку світової фінансової звітності. Інтегрована звітність – це звітність нової формації. У ній повинна комплексно розкриватися фінансово-економічна і виробнича інформація за основними видами діяльності організації, а також про її діяльність у сфері сталого розвитку, що дозволяє оцінити економічний потенціал, екологічні та соціальні аспекти діяльності, корпоративне управління та тенденції розвитку. Мета інтегрованої звітності – задоволення інформаційних запитів зацікавлених сторін, пов'язаних із прийняттям економічно зважених тактичних і стратегічних управлінських рішень.

Міжнародна концепція інтегрованої звітності базується на новому, дійсно прогресивному і перспективному підході – на обліку трансформації різних видів капіталу в процесі створення вартості в часі. У ній немає розмежування фінансових і нефінансових показників. Останні лише відображають, що було зроблено, які об'єкти обліку створені в результаті використання фінансового капіталу. Дослідниками виділяється дві принципові відмінності концепції інтегрованої звітності від концепції фінансової звітності, які проявляються, по-перше, в методологічних підходах і, по-друге, в об'єктах інформаційного забезпечення. У МСФЗ застосовується ретроспективний підхід, в інтегрованій звітності – перспективний підхід. Ретроспективний підхід націлений на процеси створення інформації про минулі результати діяльності, перспективний підхід спрямований на формування інформації про можливості створення вартості в часі.

МСФЗ орієнтують на підсумкову вартість, створену в рамках діяльності. Інтегрована звітність виділяє іншу предметну область обліку – бізнес-модель, в якій процес створення вартості націлений на перспективу.

Дійсно, бізнес-моделі в останні роки приділяється особлива увага як в Міжнародних засадах інтегрованої звітності, де їй відводиться центральне місце серед елементів змісту інтегрованого звіту, так і в Міжнародних принципах управлінського обліку, де вона розглядається як основа побудови системи управлінського обліку. Таким чином, передбачається, що в інтегрованій звітності буде розкриватися ще більше інформації з системи управлінського обліку.

Згідно з Міжнародними основами інтегрованої звітності інтегрована звітність визначена як процес, заснований на інтегрованому мисленні, в результаті якого організація представляє інформацію у вигляді періодичного інтегрованого звіту про створення нею цінності протягом часу, і зв'язує інформацію щодо аспектів створення вартості.

Однак, на нашу думку, запропоноване в Міжнародних засадах визначення інтегрованої звітності має деякі недоліки.

По-перше, застосований процесний підхід до визначення інтегрованої звітності істотно знижує роль інтегрованої звітності в системі управління економічним суб'єктом. У той же час, відсутня вказівка на безперервність здійснення процесу підготовки інтегрованої звітності. Але саме безперервність дозволить отримувати інтегрований звіт як результат процесу підготовки інтегрованої звітності на будь-яку необхідну дату.

По-друге, незважаючи на те, що згідно з визначенням процес підготовки інтегрованої звітності заснований на інтегрованому мисленні, в ньому повторно вказується, що цей процес пов'язує інформацію щодо аспектів створення вартості. Однак інтегроване мислення якраз і передбачає пов'язання інформації про стратегію, управління, результати діяльності в минулому і перспектив на майбутнє. Тому немає необхідності це дублювати ще раз.

На наш погляд, інтегровану звітність слід розглядати не тільки як сукупність взаємопов'язаних дій, але і як елемент системи управління економічним суб'єктом, тобто застосовувати системний підхід до її визначення.

З огляду на вищевикладене, пропонуємо наступне уточнене визначення інтегрованої звітності: інтегрована звітність – це систематизована фактична і прогнозна фінансова і нефінансова інформація суб'єкта про здатність створення цінності для організації та її зацікавлених сторін в короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періоді і його бізнес-моделі, яка сформована на основі національних або міжнародно визнаних стандартів і призначена для задоволення публічних інтересів зацікавлених користувачів.

Дотримання фундаментальних концепцій і провідних принципів, які лежать в основі інтегрованої звітності, є гарантією того, що інтегрований звіт буде корисний не тільки для постачальників фінансового капіталу, але і для всіх зацікавлених сторін.